

Sylabus pro předmět

HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ DĚJINY STŘEDNÍ EVROPY VE 20. STOLETÍ

Kód předmětu:	5HD320
Název v jazyce výuky:	Hospodářské a sociální dějiny střední Evropy ve 20. století
Název česky:	Hospodářské a sociální dějiny střední Evropy ve 20. století
Název anglicky:	The Economic and Social History of Central Europe in the 20th Century
Počet přidělených ECTS kreditů:	3
Forma výuky kurzu:	konzultační při semestrální výuce mimosemestr; 26/0 (počet hodin přednášek za období / počet hodin cvičení za období) při mimosemestrální výuce
Forma ukončení kurzu:	zkouška
Jazyk výuky:	čeština
Doporučený typ a ročník studia:	bakalářský (první cyklus): 3; magisterský navazující (druhý cyklus): 1
Semestr:	LS 2020/2021
Vyučující:	Ing. Petr Chalupecký (přednášející, zkoušející) prof. PhDr. Ing. Aleš Skřivan, Ph.D. (garant)
Omezení pro zápis:	nelze studovat po absolvování 5HD370 nebo nelze studovat současně s 5HD370
Doporučené doplňky kurzu:	žádné
Vyžadovaná praxe:	žádná

Zaměření předmětu:

V letním semestru 2020/2021 je kurz vyučován mimosemestrálně a online na MS Teams dle následujícího časového harmonogramu:

31.3. 9:15–10:45 a 11:00–12:30;

7.4. 11:00–12:30 a 14:30–16:00;

8.4. 9:15–10:45 a 11:00–12:30;

14.4. 11:00–12:30 a 14:30–16:00;

15.4. 9:15–10:45 a 11:00–12:30;

21.4. 11:00–12:30 a 14:30–12:30;

22.4. 9:15–10:45.

Termín závěrečného testu je 6.5. 9-10 h., místnost bude upřesněna vyučujícím.

Předmět umožňuje pochopit základní vývojové tendence, ovlivňující hospodářský, sociální a v konečném důsledku i politický vývoj střední Evropy ve 20. století s důrazem na srovnávání dějin jednotlivých zemí (regionů).

Výsledky učení:

Po úspěšném absolvování budou studenti schopni:

- vysvětlit proces industrializace,
- pochopit význam počátečních podmínek a postavení střední Evropy v evropské ekonomice,
- identifikovat dlouhodobé příčiny rozpadu Rakousko-Uherska a zhodnotit výnosy a náklady tohoto procesu,
- posoudit význam a dopad inflace po první světové válce a pochopit klíčovou roli vnějších hospodářských vztahů v meziválečném období,
- zhodnotit dopady sovětského centralizovaného modelu řízení a organizace ekonomiky obecně a na jednotlivé skupiny států střední a jihovýchodní Evropy,
- analyzovat proces ekonomické transformace v zemích střední Evropy a určit rozdíly mezi nimi.

Obsah předmětu:

1. Vymezení pojmu střední Evropa a jeho proměny v dějinách. Od industrializace k 1. světové válce. Stručný nástin vývoje ekonomiky a společnosti střední Evropy od poloviny 19. století do roku 1914.
2. První světová válka a její hospodářské důsledky (střední Evropa v letech 1914-1921). Problém stability nových států.
3. Konstituce nových států, hospodářské reformy a poválečná obnova (1918-1923).
4. Střední Evropa ve 20. letech – podobnosti a odlišnosti ekonomického vývoje jednotlivých států.
5. Velká hospodářská krize ve střední Evropě (hospodářská, sociální a politická destabilizace, proměny zahraničně-obchodní a politické orientace, nové směry hospodářské politiky).
6. Druhá světová válka – ekonomické aspekty války a její důsledky pro střední Evropu.
7. Role SSSR ve střední Evropě – nástup a upevňování komunistických režimů ve střední Evropě ve 40. a 50. letech 20. století. Poválečné ekonomické reformy a změna způsobu řízení ekonomiky – přechod na sovětský centralizovaný model a jeho fungování.
8. Střední Evropa mimo východní blok – vývoj Spolkové republiky Německo a Rakouska od druhé poloviny 40. do poloviny 60. let 20. století.
9. "Sovětská" střední Evropa v 60. a 70. letech – ekonomické reformy a společenské proměny.
10. Politika détente a vývoj Německa a Rakouska od 2. poloviny 60. let do poloviny 80. let. Vztahy Východ-Západ.
11. Ekonomické problémy středoevropských zemí Východního bloku v 80. letech a příčiny jeho rozpadu na přelomu 80. a 90. let 20. století.
12. Střední Evropa po roce 1989 I – transformace postkomunistických států – přístupy, průběh, výsledky.
13. Střední Evropa po roce 1989 II – ekonomické aspekty cesty do Evropské unie.

Způsob studia, metody výuky a studijní zátěž (počet hodin):

Druh	Počet hodin studijní zátěže
	Prezenční studium
Účast na přednáškách	26
Příprava na závěrečný test	52
Celkem	78

Způsoby a kritéria hodnocení:

Druh	Váha
	Prezenční studium
Absolvování závěrečného testu	100 %
Celkem	100 %

Hodnocení:

Zkoušky

- 1 Výborně (90 – 100 %)
- 2 Velmi dobře (75 – 89 %)
- 3 Dobře (60 – 74 %)
- 4 Nedostatečně (0 – 59 %)

Zápočty

Z Započteno

NZ Nezapočteno

Zvláštní podmínky a podrobnosti:

Závěrečný test je kumulativní, předpokládá znalost látky z celého semestru. Při hodnocení 4+ (50-59 %) student opakuje závěrečný test a rozhoduje se mezi hodnocením 3 (dosáhne-li z opravného testu 60 % a více) a 4 (dosáhne-li z opravného testu 59 % a méně).

Literatura:

Typ*	Autor	Název	Místo vydání	Nakladatel	Rok	ISBN
Z	KŘEN, J.	Dvě století střední Evropy	Praha	Argo	2005	80-7203-612-2
Z	EFMERTO VÁ, M C. – JAKUBEC, I. – SZOBI, P. – ŠTEMBERK, J.	Hospodářský vývoj českých zemí v období 1848-1992	Praha	Oeconomica	2008	978-80-245-1450-5
Z	DRAHOKOUPIL, J. – MYANT, M R.	Tranzitivní ekonomiky : politická ekonomie Ruska, východní Evropy a střední Asie	Praha	Academia	2013	978-80-200-2268-4
D	JAKUBEC, I. – JINDRA, Z.	Dějiny hospodářství českých zemí : od počátku industrializace do konce Habsburské monarchie	Praha	Karolinum	2006	80-246-1035-3
D	BEREND, T I.	An economic history of twentieth-century Europe : economic regimes from laissez-faire to globalization	Cambridge	Cambridge University Press	2006	0-521-67268-6
D	BEREND, T I.	Central and Eastern Europe, 1944-1993 : detour from the periphery to the periphery	Cambridge	Cambridge University Press	1996	0-521-55066-1
D	TURNOCK, D.	The economy of East Central Europe, 1815-1989 : stages of transformation in a peripheral region	London	Routledge	2006	0-415-18053-8
D	ALDCROFT, D. H., MOREWOOD, S.	Economic Change in Eastern Europe since 1918.	Aldershot:	Edward Elgar,	1996.	ISBN 1-85278-823-2.
D	KORNAL, J.	The Socialist System. The Political Economy of Communism.	Oxford:	Claredon,	1992.	ISBN 0-19-828751-8.
D	ROMPORTLOVÁ, M. SLÁDEK, Z.	Hospodářský a sociální vývoj ve střední a jihovýchodní Evropě 1918-1938.	Brno:	FF MU,	1994.	ISBN 80-210-0588-2.
D	VYKOUKAL, J. – LITERA, B. – TEJCHMAN, M.	Východ. Vznik, vývoj a rozpad sovětského bloku.	Praha:	Nakladatelství Libri,	2000.	ISBN 80-85983-82-6.

* Z – základní literatura D – doporučená literatura